

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

2^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της, στις 28 Απριλίου 2020, με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Κορομπέλης, Πρόεδρος, Μαρία Μανδράκη, Μέλος και Νικόλαος Σαββίδης, Μέλος και Εισηγητής, δυνάμει της με αριθμό 490/2020 Πράξης του Προέδρου του Κλιμακίου

Για να εξετάσει την Προδικαστική Προσφυγή του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 383/31-03-2020 της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., αριθ. ..., νόμιμα εκπροσωπούμενης

Κατά του ..., που εδρεύει στη ..., επί της οδού ..., αριθ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την κρινόμενη προσφυγή ζητείται να ακυρωθεί α) η από 27-03-2020 πράξη απόρριψης της προσφοράς της προσφεύγουσας από το ΕΣΗΔΗΣ στο διαγωνισμό για την ανάδειξη αναδόχου της σύμβασης «Κατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων και Μονάδας Κομποστοποίησης Προδιαλεγμένων Βιοαποβλήτων ...», η οποία κατά την προσφυγή καταλογίζεται στον καθ' ου Δήμο που διενεργεί το διαγωνισμό, β) τα με αρ. πρωτ. ... και ... έγγραφα του Διευθυντή Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής του καθ' ου Δήμου, ως προς το μέρος τους κατά το οποίο, με τα έγγραφα αυτά, απορρίφθηκαν τα από 13-03-2020 και 16-03-2020 αιτήματα της προσφεύγουσας περί παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών στον ως άνω διαγωνισμό και η παράλειψη του καθ' ου Δήμου να παρατείνει καταλλήλως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ενόψει και του από 22-03-2020 σχετικού

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

αιτήματος της προσφεύγουσας, περαιτέρω δε να ακυρωθεί κάθε άλλη συναφή, προγενέστερη ή μεταγενέστερη, πράξη ή παράλειψη.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε τον Εισηγητή, Νικόλαο Σαββίδη

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής καταβλήθηκε και δεσμεύτηκε το νόμιμο παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο αυτόματης δέσμευσης με κωδικό ...), ποσού 15.000,00€, το οποίο ανέρχεται στο ανώτερο προβλεπόμενο ύψος, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017, δοθέντος ότι το αναλογικό ποσοστό (0,5%) επί της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης υπερβαίνει το πιο πάνω καταβληθέν ποσό. Η προσφεύγουσα, εξάλλου, δεν όφειλε να υποβάλει χωριστές προδικαστικές προσφυγές, ούτε ισάριθμα με τις προσβαλλόμενες πράξεις παράβολα. Και τούτο, διότι, μπορεί μεν κατά τη διάταξη του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 να καθιερώνεται δικαίωμα άσκησης προσφυγής κατά πράξης ή παράλειψης και όχι κατά πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής, δεν προκύπτει όμως ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 360 του ν. 4412/2016, ούτε από τις γενικές διατάξεις περί διοικητικών και ενδικοφανών προσφυγών (άρθρο 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ν. 2690/1999) ότι απαγορεύεται και μάλιστα επί ποινή απαραδέκτου, η άσκηση μίας προδικαστικής προσφυγής κατά περισσοτέρων πράξεων και παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες εκδίδονται και συντελούνται στο πλαίσιο του ίδιου διαγωνισμού (πρβλ. ΣτΕ 4844/2014). Αρκεί με την προσφυγή να προσβάλλονται με έννομο συμφέρον και εμπρόθεσμα όλες οι πράξεις και παραλείψεις κατά των οποίων αυτή στρέφεται. Εξάλλου, κατά τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων τόσο του άρθρου 363 του ν. 4412/2016 όσο και του άρθρου 5 του π.δ. 39/2017, παράβολο καταβάλλεται για το παραδεκτό της άσκησης της προσφυγής και όχι για το παραδεκτό εξέτασης των λόγων της. Κατά συνέπεια, ούτε από τις διατάξεις αυτές συνάγεται το απαραδέκτο της προσφυγής αν με ένα παράβολο προβάλλονται

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

λόγοι που στρέφονται κατά περισσότερων πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής στον ίδιο διαγωνισμό.

2. Επειδή, η κρινόμενη προσφυγή ανατέθηκε προς εξέταση στο 2^ο Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ με το από 31-03-2020 ηλεκτρονικό μήνυμα του Προέδρου της Αρχής.

3. Επειδή, ο Δήμος ... (στο εξής καλούμενος στην παρούσα «αναθέτουσα αρχή» ή «Δήμος»), με τη με αριθμό πρωτοκόλλου ... διακήρυξη του προκήρυξε δημόσιο, ανοικτό, ηλεκτρονικό, διεθνή διαγωνισμό, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής (συμφερότερη προσφορά), για την ανάδειξη αναδόχου της σύμβασης «Κατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων και Μονάδας Κομποστοποίησης Προδιαλεγμένων Βιοαποβλήτων ...», προϋπολογισμού 18.541.975,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., με δικαίωμα προαίρεσης ύψους 4.041.975,00€ (στο εξής «ο διαγωνισμός»). Η διακήρυξη του διαγωνισμού αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 31-12-2019, όπου έλαβε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) .... Ο διαγωνισμός διεξάγεται μέσω της διαδικτυακής πύλης του ΕΣΗΔΗΣ, υπό τον συστημικό αριθμό .... Στο άρθρο 11.3 της διακήρυξης, με τίτλο «Περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου» ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «(σ)το αντικείμενο του έργου περιλαμβάνονται: Κατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων, κατασκευή έργων διαμόρφωσης και στεγανοποίησης λεκάνης υποδοχής απορριμμάτων του Χ.Υ.Τ.Υ. ... 3, κατασκευή έργων διαχείρισης υγρών αποβλήτων (συλλογή στραγγισμάτων του Χ.Υ.Τ.Υ. και υγρών αποβλήτων από Μ.Ε.Α.), κατασκευή έργων διαχείρισης όμβριων Ο.Ε.Δ.Α., κατασκευή έργων διαχείρισης βιοαερίου (συλλογή βιοαερίου του Χ.Υ.Τ.Υ., επεξεργασία - τελική διάθεση), κατασκευή έργων εσωτερικής οδοποιίας (πρόσβαση στη Μ.Ε.Α., στο χώρο ωρίμανσης κομπόστ και ραφιναρίας, προσπέλαση στην λεκάνη του ΧΥΤΥ, κλπ), κατασκευή έργων υποδομής απαραίτητων για τη λειτουργία και την περιφρούρηση της Ο.Ε.Δ.Α., έργα Η/Μ,

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

περίφραξη, πύλες εισόδου, έργα αντιπυρικής προστασίας, έργα διαχείρισης όμβριων, έργα φυτεύσεων κ.α.), κατασκευή έργων και προμήθεια εξοπλισμού για την υλοποίηση προγράμματος ελέγχου περιβαλλοντικών επιπτώσεων, προμήθεια του κινητού εξοπλισμού για τη λειτουργία της Ο.Ε.Δ.Α., δοκιμαστική λειτουργία των εγκαταστάσεων (ΟΕΔΑ) διάρκειας 6 μηνών, κανονική λειτουργία των εγκαταστάσεων (ΟΕΔΑ) διάρκειας 5 ετών με δικαίωμα προαίρεσης για τον κύριο του έργου για άλλα 5 έτη λειτουργίας [...]». Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών στο διαγωνισμό είχε οριστεί η 3^η Φεβρουαρίου 2020, όμως, δυνάμει της με αριθμό Α30/2020 Απόφασης προσωρινής προστασίας της επταμελούς σύνθεσης της ΑΕΠΠ επί σχετικού αιτήματος που είχε σωρεύσει η προσφεύγουσα στην από 15-01-2020 προδικαστική της προσφυγή κατά όρων της διακήρυξης, η προθεσμία υποβολής προσφορών στο διαγωνισμό ανεστάλη. Με τη με αριθμό 26/2020 απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή του καθ' ου Δήμου όρισε τη 10η Μαρτίου 2020, ημέρα Τρίτη και ώρα 22:00 νέα καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και τη 16η Μαρτίου 2020, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00 νέα ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισής τους. Με την υπ' αρ. 8/2020 απόφαση της επταμελούς σύνθεσης της η ΑΕΠΠ απέρριψε την ως άνω από 15-01-2020 προσφυγή της προσφεύγουσας, κατά της οποίας δεν ασκήθηκε ένδικο μέσο. Τελικώς, στις 04-03-2020 με τη με αριθμό 62/2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του καθ' ου Δήμου αποφασίστηκε εκ νέου η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και έτσι αυτή μετατέθηκε εκ νέου για την Παρασκευή 27 Μαρτίου και ώρα 22:00 μμ. και η αποσφράγισή τους για τις 3 Απριλίου 2020, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:00. Ακολούθως, στις 13-03-2020 και στις 16-03-2020 η προσφεύγουσα υπέβαλε αιτήματα παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας ηλεκτρονικής υποβολής των προσφορών. Ο Δήμος, όμως, με τα με αρ. πρωτ. ... και ... έγγραφα του Διευθυντή Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής του, τα οποία αναρτήθηκαν στο ΕΣΗΔΗΣ στις 20-03-2020, μεταξύ άλλων απέρριψε τα ως άνω αιτήματα της προσφεύγουσας. Στις 22-03-2020, εξάλλου, η προσφεύγουσα ανήρτησε νεότερο αίτημα παράτασης της

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

ημερομηνίας υποβολής προσφορών. Στις 27 Μαρτίου 2020 και ώρα 22:00 η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών παρήλθε, όπως ισχυρίζεται όμως η προσφεύγουσα, αν και επεχείρησε να υποβάλλει προσφορά, τούτο δεν κατέστη δυνατό, καθώς το σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ αρνείτο να τη δεχθεί. Μετά ταύτα, κατά α) της από 27-03-2020 πράξης απόρριψης της προσφοράς της προσφεύγουσας στο διαγωνισμό από το το σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία κατά την προσφεύγουσα καταλογίζεται στον καθ' ου Δήμο που διενεργεί το διαγωνισμό και β) κατά των με αρ. πρωτ. ...και ... εγγράφων του Διευθυντή Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής του καθ' ου Δήμου, ως προς το μέρος τους κατά το οποίο, με τα έγγραφα αυτά, απορρίφθηκαν τα από 13-03-2020 και 16-03-2020 αιτήματα της προσφεύγουσας περί παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών στον ως άνω διαγωνισμό και κατά της παράλειψης του καθ' ου Δήμου να παρατείνει καταλλήλως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών στρέφεται η προσφεύγουσα, για τους λόγους και κατά τα ειδικά αιτήματα που αναπτύσσονται στην κρινόμενη προσφυγή της.

4. Επειδή, όπως ήδη έχει κριθεί (βλ. 8/2020 Επτ. ΑΕΠΠ), ο διαγωνισμός, ενόψει της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (345 παρ. 1 ν. 4412/2016, 6 παρ.1 ν. 4412/2016), του αντικείμενου της και της νομικής φύσης του Δήμου Ναυπάκτου που διενεργεί το διαγωνισμό, ως μη κεντρικής κυβερνητικής αρχής, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, υπάγεται όμως και στις διατάξεις του ν. 4412/2016 και πιο συγκεκριμένα του Βιβλίου Ι αυτού. Συνακόλουθα, και λαμβανομένου υπόψη και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας (αποστολή για δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 27-12-2019), η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 345 παρ. 1 και την παρ. 7 του άρθρου 379 αυτού, όπως ισχύουν, η δε Α.Ε.Π.Π. ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

5. Επειδή, η προσφυγή ασκήθηκε με την χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι του Π.Δ. 39/2017, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 αυτού και την παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, είναι δε και εμπρόθεσμη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. α' και γ' του π.δ. 39/2017 και το άρθρο 361 παρ. 1 περ. α και γ' του ν. 4412/2016, δοθέντος ότι τόσο από τη λήψη γνώσης από την προσφεύγουσα των απορριπτικών απαντήσεων του καθ' ου Δήμου στα αιτήματά της για παράταση της προθεσμίας υποβολής προσφορών και της με τον τρόπο αυτό συντέλεσης της παράλειψης χορήγησης κατάλληλης παράτασης για την υποβολή τους, όσο και της ιστορούμενης στην προσφυγή απόρριψης της προσφοράς της προσφεύγουσας στο διαγωνισμό, η οποία συντελέστηκε στις 27 Μαρτίου 2020, η προσφυγή ασκήθηκε εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας.

6. Επειδή, όπως ήδη έχει κριθεί (βλ. 8/2020 Επτ. ΑΕΠΠ, σκ. 5), η προσφεύγουσα σύμφωνα με τον καταστατικό σκοπό και τη δραστηριότητά της, ενδιαφέρεται να συμμετάσχει στο διαγωνισμό για την ανάθεση της επίμαχης σύμβασης, έχει ήδη συμμετάσχει στη διαδικασία διαβούλευσης και στη διαδικασία υποβολής αιτημάτων παροχής διευκρινίσεων και συμπληρωματικών πληροφοριών επί των τευχών δημοπράτησης, έχει υποβάλει τις προαναφερθείσες αιτήσεις παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας ηλεκτρονικής υποβολής των προσφορών (βλ. ΑΕΠΠ 661/2019. Πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 9/2017) και, όπως ισχυρίζεται στην προσφυγή της, η προσφορά της απορρίφθηκε κατά την υποβολή της. Κατά συνέπεια, με έννομο συμφέρον, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017, βάλλει κατά της απόρριψης της προσφοράς της. Περαιτέρω, εφόσον η προσφεύγουσα επικαλείται ότι η απόρριψη των αιτημάτων της περί παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών κατέστησαν υπερβολικά δυσχερή τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό, καταρχήν με έννομο συμφέρον βάλλει και κατά των σχετικών απορριπτικών πράξεων της αναθέτουσας αρχής. Προκειμένου, όμως, να κριθεί το έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας, για την προσβολή των

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

πράξεων και παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής σχετικά με τη μη χορήγηση παράτασης της προθεσμίας υποβολής προσφορών, κατά την εξέταση του οικείου λόγου της προσφυγής, εκτός της νομικής και ουσιαστικής βασιμότητάς του, πρέπει περαιτέρω να εξεταστεί αν η προσφεύγουσα επικαλείται τη συνδρομή βλάβης, με την παράθεση, δηλαδή, συγκεκριμένων και αρκούντως εξειδικευόμενων στοιχείων, από τα οποία να προκύπτει ότι πράγματι η συμμετοχή της στον διαγωνισμό κατέστη ανέφικτη ή ουσιωδώς δυσχερής, λόγω της μη χορήγησης παράτασης της προθεσμίας υποβολής προσφορών στο διαγωνισμό.

7. Επειδή συνακόλουθα, ως τύποις παραδεκτή, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

8. Επειδή, εξάλλου, ο καθ' ου Δήμος, με το με αριθμό πρωτ. ... έγγραφο του Διευθυντή της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής παραθέτει τις απόψεις του επί της προσφυγής. Οι απόψεις αυτές όμως δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, διότι υποβλήθηκαν εκπρόθεσμα. Και τούτο, διότι δεν κοινοποιήθηκαν στην ΑΕΠΠ μέχρι τις 19:00 της τελευταίας (10^{ης}) ημέρας της αποκλειστικής προθεσμίας για την υποβολή τους. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την εκτύπωση των μηνυμάτων online του ηλεκτρονικού διαγωνισμού, οι απόψεις του Δήμου δεν διαβιβάστηκαν στην ΑΕΠΠ μέσω του συστήματος της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, όπως προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 1 του π.δ. 39/2017 («Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», ΦΕΚ 64 Α'), εν πάση δε περιπτώσει, κοινοποιήθηκαν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 09-04-2020 και ώρα 21:04. Λαμβανομένου υπόψη ότι η προθεσμία για την υποβολή των απόψεων της αναθέτουσας αρχής είναι δεκαήμερη και αποκλειστική (βλ. αντί άλλων ΑΕΠΠ επταμ. 8/2020, σκ. 7), κινείται δε από την επομένη της κατάθεσης της προσφυγής και λήγει στις 19:00 της τελευταίας ημέρας, αν αυτή είναι εργάσιμη (βλ. ΑΕΠΠ 403/2018), ή της επόμενης εργάσιμης, αν αυτή είναι κατά νόμο εξαιρετέα ή αργία (βλ. ΑΕΠΠ 210/2019), ενόψει της από

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

30-03-2020 κατάθεσης της προσφυγής, οι απόψεις έπρεπε να διαβιβαστούν στην ΑΕΠΠ ως τις 19:00 της 9^{ης} Απριλίου 2020, αφού δε διαβιβάστηκαν μεταγενέστερα, συνακόλουθα είναι εκπρόθεσμες και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη.

9. Επειδή, τέλος, η προσφεύγουσα στις 22-04-2020 ανήρτησε παραδεκτώς και εμπροθέσμως το από ίδιας ημερομηνίας υπόμνημά της, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 43 του Ν. 4605/2019 (ΦΕΚ Α' 52) περ. 42.

10. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού που συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο που δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή που τον διενεργεί όσο και τους υποψήφιους να συμμετάσχουν σε αυτόν, σχετικά με τον τρόπο υποβολής προσφορών και την αποσφράγισή τους, προβλέπει τα εξής: Στο άρθρο 3 με τίτλο «Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς» ότι: «3.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά , μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος. Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται ... να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 εως 1.4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αρ. 117384/26-10-2017 (3821 Β') «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.)». ... 3.5 Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπό)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω: ... γ) Οι προσφέροντες συντάσσουν την οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

υποσυστήματος ... δ) Στη συνέχεια, ο Οικονομικός Φορέας παράγει, κατά περίπτωση, από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και της Οικονομικής Προσφοράς του οικονομικού φορέα σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF), τα οποία υπογράφονται με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/31-10-2017 ΚΥΑ και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπό)φακέλους της προσφοράς από τον Οικονομικό Φορέα. Κατά την συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα, κατά περίπτωση, παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής, Τεχνική Προσφορά και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς ή προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τον Οικονομικό Φορέα με σχετικό μήνυμα σφάλματός στη διεπαφή του χρήστη του Οικονομικού Φορέα προκειμένου ο τελευταίος να προβεί στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης ... στ) Από το σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ... 3.6 Απόσυρση προσφοράς Οι προσφέροντες δύνανται να ζητήσουν την απόσυρση υποβληθείσας προσφοράς, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, με έγγραφο αίτημα τους προς την αναθέτουσα αρχή, σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου Portable Document Format (PDF) που φέρει εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ. 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α., μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. Πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, μετά από σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία αποδέχεται το σχετικό αίτημα του προσφέροντα, προβαίνει στην απόρριψη της σχετικής ηλεκτρονικής προσφοράς στο

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

υποσύστημα πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς. Κατόπιν, ο οικονομικός φορέας δύναται να υποβάλει εκ νέου προσφορά μέσω του υποσυστήματος έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών» και στο άρθρο 4 με τίτλο «Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών - Κατακύρωση - Σύναψη σύμβασης/ Προδικαστική Προσφυγή/ Προσωρινή δικαστική Προστασία», μεταξύ άλλων ότι: «4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού α) Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ... και πριν την ηλεκτρονική αποσφράγιση, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στους προσφέροντες τον σχετικό κατάλογο συμμετεχόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα. β) Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει σε πρώτη φάση στην αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών ...».

11. Επειδή, περαιτέρω, στην Κοινή Υπουργική Απόφαση με αρ. 117384/26-10-2017 (3821 Β') «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)», μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα εξής: «Άρθρο 1 Ορισμός, λειτουργίες, πεδίο εφαρμογής 1. Στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (εφεξής «ΓΓΕΠΚ») του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης λειτουργεί κεντρικά το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), εφεξής το «Σύστημα», σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην υπ' αριθμ. 56902/215/19-5-2017 υπουργική απόφαση «Τεχνικές Λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» (ΦΕΚ 1924 Β'), το οποίο αποτελεί ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα κατά τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 36, 37, 38, 258, 259 και 260 του ν. 4412/2016.

Το Σύστημα συμμορφώνεται με τους υποχρεωτικούς κανόνες και πρότυπα σχεδιασμού, ανάπτυξης και λειτουργίας πληροφοριακών συστημάτων και

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

διαδικτυακών τόπων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα του Παραρτήματος Ι της ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/10.4.2012 (ΦΕΚ 1301 Β/12-4-2012) «Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης» και το Π.Δ. 25/2014 (Α 44) «Ηλεκτρονικό Αρχείο και Ψηφιοποίηση εγγράφων». 2. Το Σύστημα του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης επεκτείνεται προκειμένου να περιλαμβάνει διαδικασίες ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Η εν λόγω επέκταση αναλύεται σε ένα σύνολο διακριτών λειτουργιών και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα όσον αφορά στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: α. Σχεδιασμό διαγωνιστικών διαδικασιών. β. Υποβολή Προσφορών ή/και Αιτήσεων Συμμετοχής. 3. Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας αφορά το σύνολο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων ανεξαρτήτως κριτηρίου ανάθεσης που αφορούν σε έργα, μελέτες και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών του ν. 4412/2016, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα (60.000) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ). Άρθρο 2 Διαχείριση και δομή 1. Στη Διαδικτυακή Πύλη του Συστήματος και στη διαδικτυακή διεύθυνση, www.promitheus.gov.gr, υπάρχει διακριτή περιοχή όσον αφορά στην πληροφόρηση και πρόσβαση σε υπηρεσίες και σε υποσυστήματα του Συστήματος για τους εμπλεκόμενους στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών φορείς, ήτοι Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς, Οικονομικοί Φορείς, καθώς και το ενδιαφερόμενο κοινό. 2. Διαχειριστής του υποσυστήματος που περιγράφεται με την παρούσα και αφορά ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, είναι η Γενική Γραμματεία Υποδομών (ΓΓΥ) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 3. Μέχρις ότου γίνει εφικτή η μετεγκατάσταση του υποσυστήματος σε υποδομές ελεγχόμενες από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών καθώς και η μεταβίβαση της πλήρους διαχειριστικής ικανότητας του υποσυστήματος στη

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

Γενική Γραμματεία Υποδομών, προσωρινός διαχειριστής του υποσυστήματος σε αυτά ορίζεται η Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ της ΓΓΕΠΚ του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Τα ειδικότερα θέματα της προσωρινής διαχείρισης ορίζονται σε σχετική τεχνική συμφωνία του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. ... Άρθρο 3 Αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ 1. Ο Διαχειριστής του υποσυστήματος, μεριμνά για την αδιάλειπτη και απρόσκοπτη λειτουργία του υποσυστήματος, την αναβάθμιση και τη συντήρησή του, εποπτεύει την καλή χρήση αυτού και προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ασφάλειά του, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην υπ' αριθμ. 56902/215/19.5.2017 υπουργική απόφαση «Τεχνικές Λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» (ΦΕΚ 1924 Β'). ... 2. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του υποσυστήματος, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η Αναθέτουσα Αρχή/ο Αναθέτων Φορέας λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα, κυρίως για την τήρηση προθεσμιών που παράγουν έννομες συνέπειες, όπως ιδίως για την υποβολή ενστάσεων, προδικαστικών προσφυγών - με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 8 του Π.Δ.39/2017-ερωτημάτων, διευκρινήσεων, δικαιολογητικών κατακύρωσης, αποσφραγίσεις προσφορών/ αιτήσεων συμμετοχής και, κυρίως, για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών/αιτήσεων συμμετοχής, ιδίως με τη μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και τη σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τον Διαχειριστή του υποσυστήματος και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η Αναθέτουσα Αρχή/ο Αναθέτων Φορέας ρυθμίζει τα της συνέχειας της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, μεταθέτοντας, εφόσον απαιτείται, την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών/αιτήσεων συμμετοχής τουλάχιστον κατά τρεις (3) εργάσιμες ημέρες προσμετρούμενες από την επομένη εργάσιμη ημέρα της αποκατάστασης της τεχνικής αδυναμίας και, σε κάθε περίπτωση, αναλόγως του χρονικού διαστήματος της τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του υποσυστήματος. 3. Σε περιπτώσεις προσωρινής τεχνικής δυσλειτουργίας του

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

υποσυστήματος, ο Διαχειριστής του υποσυστήματος λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, ιδίως η παράταση κατά εύλογο χρονικό διάστημα της καταληκτικής ώρας υποβολής προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, εντός της ίδιας καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Η ανωτέρω τεχνική δυσλειτουργία πιστοποιείται, βάσει σχετικών στοιχείων καταγραφής της λειτουργίας του Συστήματος (log files), από τον Διαχειριστή του υποσυστήματος. Σε περιπτώσεις όπου δεν καθίσταται δυνατή η αποκατάσταση της τεχνικής δυσλειτουργίας του υποσυστήματος με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η υποβολή προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, παρά την παράταση κατά εύλογο χρονικό διάστημα της καταληκτικής ώρας υποβολής τους, ο Διαχειριστής του υποσυστήματος πιστοποιεί το γεγονός και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η Αναθέτουσα Αρχή/ο Αναθέτων Φορέας ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. ... Άρθρο 5 Διαδικασία εγγραφής Ισχύουν τα αναφερόμενα στην υπ' αριθμ. 56902/215/19.5.2017 υπουργική απόφαση «Τεχνικές Λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» (ΦΕΚ 1924 Β') και τα ειδικώς αναφερόμενα κατωτέρω: 1. Η χορήγηση των ανωτέρω δικαιωμάτων, ειδικότερα των περιπτώσεων 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 και 2.8 του άρθρου 4, πραγματοποιείται μέσω εγγραφής στο Σύστημα με την κατωτέρω διαδικασία: 1.1 Οι Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί κ.λπ. αιτούνται την εγγραφή των στελεχών τους (Χειριστής, Μέλη Επιτροπής Διαγωνισμού, Ελεγκτές κ.λπ.) παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες και αποδεχόμενοι τους όρους χρήσης του Συστήματος. Ο αρμόδιος Διαχειριστής του υποσυστήματος ταυτοποιεί τους χρήστες μέσω του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ και αποδίδει σε αυτούς τα απαραίτητα διαπιστευτήρια και δικαιώματα πρόσβασης και χρήσης του υποσυστήματος. Ο αρμόδιος Διαχειριστής του υποσυστήματος, σε περίπτωση που οι Αναθέτουσες

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς δεν υποχρεούνται να διαθέτουν κωδικούς πρόσβασης στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ταυτοποιεί τους χρήστες βάσει παρεχόμενων στοιχείων ταυτοποίησης (π.χ. Μέλη Επιτροπών Διαγωνισμού που δεν ανήκουν σε Αναθέτουσα Αρχή). 1.2 Οι Οικονομικοί Φορείς αιτούνται την εγγραφή τους και την εγγραφή των στελεχών τους παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες και αποδεχόμενοι τους όρους χρήσης του υποσυστήματος ... Άρθρο 10 Σχεδιασμός ηλεκτρονικών διαγωνισμών και προσκλήσεων υποβολής δικαιολογητικών/αιτήσεων συμμετοχής. Το υποσύστημα υποστηρίζει ηλεκτρονικά τις διαδικασίες σχεδιασμού των διαγωνισμών δημοσίων συμβάσεων όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 1 της παρούσης. Μέσω του υποσυστήματος ιδίως: 1. Πιστοποιημένοι χρήστες του Φορέα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης: α. Δύνανται να προβαίνουν σε προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά μετά από αίτησή τους προς πιστοποιημένους χρήστες του Διαχειριστή του Συστήματος. β. Προετοιμάζουν μέσω των λειτουργιών του υποσυστήματος την ηλεκτρονική φόρμα της ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή της πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών/αίτησης συμμετοχής, καταχωρίζοντας πληροφορίες των εγγράφων της σύμβασης, πρόσθετα στοιχεία και λεπτομέρειες σχετικά με το αντικείμενο καθώς και την ηλεκτρονική διεξαγωγή του/της. ...».

12. Επειδή, από τους προπαρατεθέντες όρους της διακήρυξης σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αρ. 117384/26-10-2017 (3821 Β'), στην οποία η διακήρυξη ρητώς παραπέμπει, συνάγεται ότι μετά την προετοιμασία, το σχεδιασμό και την ανάρτηση του διαγωνισμού μέσω των λειτουργιών του υποσυστήματος στο ΕΣΗΔΗΣ, η αναθέτουσα αρχή δεν επεμβαίνει στο υποσύστημα, ούτε προβαίνει σε καμία άλλη ενέργεια για την ολοκλήρωση υποβολής μιας προσφοράς στο διαγωνισμό, ούτε μπορεί να εμποδίζει ή να μην επιτρέπει την υποβολή της, ούτε να την απορρίπτει, προτού υποβληθεί, αποσφραγιστεί και αξιολογηθεί. Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, μάλιστα, ο κατάλογος των υποψηφίων που υπέβαλαν προσφορές, παράγεται

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

αυτοματοποιημένα από το υποσύστημα του ΕΣΗΔΗΣ. Αντιθέτως, οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν την προσφορά τους στο υποσύστημα του αναρτημένου διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ σύμφωνα με τους όρους που ορίζεται σε αυτό, και εφόσον οι έλεγχοι επιβεβαίωσης που το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένα αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τον Οικονομικό Φορέα με σχετικό μήνυμα σφάλματός προκειμένου ο τελευταίος να προβεί στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης. Μόνον αν υποβληθεί η προσφορά και ο οικονομικός φορέας ζητήσει την απόσυρσή της, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε απόρριψή της ή αν προσφορά δεν υποβληθεί εξαιτίας τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του υποσυστήματος, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας ή σε περιπτώσεις προσωρινής τεχνικής δυσλειτουργίας του υποσυστήματος, μετά από σχετική πιστοποίηση από το Διαχειριστή του υποσυστήματος (ΕΣΗΔΗΣ) και αναλόγως του χρονικού διαστήματος της αδυναμίας ή δυσλειτουργίας, η αναθέτουσα αρχή έχει υποχρέωση να λάβει άμεσα μέτρα, κυρίως για την τήρηση προθεσμιών που παράγουν έννομες συνέπειες, όπως ιδίως τη μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και τη σχετική δημοσίευσή της.

13. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 14 της διακήρυξης με τίτλο «Κριτήριο Ανάθεσης», ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: Κριτήριο ανάθεσης της Σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, σύμφωνα με το άρθρο 86 του ν. 4412/16, με αξιολόγηση μελέτης (άρθρο 50 ν. 4412/2016). Η βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής εκτιμάται βάσει των κάτωθι κριτηρίων: Κ1α. Έκπτωση επί του Προϋπολογισμού Μελέτης (Κατασκευαστικό κόστος) ...», στο τεύχος δε των εγγράφων της σύμβασης με τίτλο «Προϋπολογισμός Δημοπράτησης», στο Κεφάλαιο 1 με τίτλο «ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ», περιλαμβάνονται δέκα άρθρα – είδη εργασιών με τον προϋπολογισμό καθενός, το σύνολο του προϋπολογισμού κατασκευής (Σύνολο Α), πλέον του οποίου υπολογίζεται ποσοστό ΓΕ και ΟΕ (18%) (Σύνολο Β), πλέον του οποίου

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

υπολογίζονται απρόβλεπτα (9%) (Σύνολο Γ), πλέον του οποίου υπολογίζεται αναθεώρηση (~1,23%) και κατ' αποκοπή δαπάνη κινητού εξοπλισμού οχημάτων (Σύνολο Δ), πλέον του οποίου υπολογίζεται ΦΠΑ. Στα έγγραφα της σύμβασης, τέλος αναρτήθηκε και εκτύπωση του παραγόμενου από το ΕΣΗΔΗΣ εντύπου Οικονομικής προσφοράς για το έργο, στην κεφαλίδα του οποίου αναγράφεται «ΕΝΤΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΜΙΚΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ Άρθρο 95 παρ. 2γ και Προμήθεια / Γενική Υπηρεσία», στο πρώτο μέρος δε ζητείται η συμπλήρωση κατ' αποκοπή δαπάνης κατά την προσφορά για κάθε ένα από τα αναφερόμενα στον Προϋπολογισμό της σύμβασης άρθρα – είδη εργασιών και για το σύνολο του έργου.

14. Επειδή, τέλος, στο ν. 4412/2016, στο υπό τον τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» άρθρο 53 ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: ... κδ)... ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων: αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου, ββ) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, ... 7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα: ... στ) Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του. ... ι) Ο προϋπολογισμός της αναθέτουσας αρχής, όταν είναι αναλυτικός, ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση, νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης α΄ της παρ. 2 του άρθρου 95 ο προϋπολογισμός πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται σε «Ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων. Οι «Ομάδες Εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 95, οι τιμές του τιμολογίου μπορεί να είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή να είναι κατ' αποκοπή τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 125, για έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως ιδίως έργα συντηρήσεων, επισκευών, βελτιώσεων, ανακαινίσεων, αναστηλώσεων, άρσης καταπτώσεων και για ύψος προϋπολογισμού έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο. ...», στο δε υπό τον τίτλο «Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» άρθρο 95 του ν. 4412/2016, στις διατάξεις του υπάγεται ο διαγωνισμός (βλ. 4^η σκέψη της παρούσας), ορίζονται τα εξής: «1. Η οικονομική προσφορά (προσφερόμενη τιμή) δίδεται σε ευρώ. 2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω: α) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ... ή β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ... γ) σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά δίδεται αποκλειστικά κατ' αποκοπή για ολόκληρο το έργο ή για τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης. Με τα έγγραφα

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ' αποκοπήν προσφοράς από το οικονομικό φορέα, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχόμενα θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκοπήν προσφοράς επισυνάπτεται στη σύμβαση».

15. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι μη νομίμως το σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ απέρριψε την προσφορά της, με την αιτιολογία (εμφάνιζε μήνυμα σφάλματος) ότι η τιμή συγκεκριμένου αριθμού επιμέρους άρθρων του προϋπολογισμού της προσφοράς της που αφορά στο κατασκευαστικό αντικείμενο του διαγωνισμού ήταν μεγαλύτερη του επιμέρους προϋπολογισμού της διακήρυξης. Επιπλέον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η πράξη απόρριψης της προσφοράς της πρέπει να καταλογιστεί στην αναθέτουσα αρχή και να ακυρωθεί. Όπως, όμως, προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης, η προσφεύγουσα δεν ολοκλήρωσε την υποβολή της προσφοράς στο σύστημα και τελικώς δεν υπέβαλε καθόλου προσφορά, ενώ δεν προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή την απέρριψε. Από το με αριθμό πρωτοκόλλου 8060ΕΞ2020/1-4-2020 έγγραφο του ΕΣΗΔΗΣ, εξάλλου, προκύπτει ότι η προσφορά της προσφεύγουσας δεν υποβλήθηκε στο σύστημα, όχι λόγω τεχνικής αδυναμίας ή προσωρινής δυσλειτουργίας του, αλλά επειδή σε επιμέρους ομάδες εργασιών του προϋπολογισμού προσφοράς η προσφεύγουσα έθετε τιμή μεγαλύτερη του προϋπολογισμού που είχε θέσει η αναθέτουσα αρχή, με αποτέλεσμα το σύστημα αυτοματοποιημένα να μη δέχεται ως έγκυρη την προσφορά της. Και τούτο, μολονότι στους όρους χρήσης του συστήματος, όπως έχει τεθεί από την αρμόδια Γενική Γραμματεία Υποδομών, δεν επιτρέπεται να καταχωρίζεται και να γίνεται υπέρβαση του τιθέμενου προϋπολογισμού από την αναθέτουσα αρχή, όχι μόνο στο σύνολο αυτού, αλλά και σε κάθε ομάδα εργασιών/κατηγορία μελέτης (γραμμή του συστήματος) η οποία έχει διακριτά καταχωριστεί στο σύστημα με συγκεκριμένο προϋπολογισμό. Κατά συνέπεια, ενόψει των όσων γίνονται δεκτά στη 12^η σκέψη της παρούσας, για τη μη υποβολή της προσφοράς της η

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

προσφεύγουσα απαραδέκτως βάλλει κατά της αναθέτουσας αρχής. Ούτε, άλλωστε, στο άρθρο 14 της διακήρυξης, ούτε στον Προϋπολογισμό μελέτης ή προσφοράς αναφέρεται ότι οι τιμές στα επιμέρους άρθρα του κατασκευαστικού κόστους είναι ενδεικτικές και ότι η συμπλήρωσή τους γίνεται, αποκλειστικά και μόνο, «... προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχόμενα θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης ...», όπως ορίζει το άρθρο 95, παρ. 2, περ. γ, του ν. 4412/2016, ούτε αναφέρεται ρητά ότι στα επιμέρους άρθρα αυτά (του κατασκευαστικού κόστους) επιτρέπεται να δίδεται τιμή προσφοράς μεγαλύτερη από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητική έκπτωση, όπως επιβάλλει το άρθρο 53 παρ. 7 περ. στ, του ν. 4412/2016, αρκεί το άθροισμα των επί μέρους τιμών να μην υπερβαίνει το συνολικό προϋπολογισμό του έργου. Και υπό την εκδοχή, όμως, ότι η αναθέτουσα αρχή όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα, κατ' ουσίαν βάλλονται ανεπίκαιρα και επομένως απαραδέκτως οι όροι της διακήρυξης περί υποβολής προσφοράς στο διαγωνισμό. Και τούτο, διότι, όπως γίνεται δεκτό στη 3^η σκέψη της παρούσας, η διακήρυξη της σύμβασης αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 31-12-2019, συνεπώς η προθεσμία για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά των όρων της παρήλθε στις 25-01-2020, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 361 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. γ' του π.δ. 39/2017, δηλαδή δέκα μέρες μετά την πάροδο δεκαπέντε ημερών από την ανάρτηση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ενώ η κρινόμενη προσφυγή κατατέθηκε στις 30-03-2020, στην δε ενώπιον της ΑΕΠΠ από 15-01-2020 με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 35/16-01-2020 προδικαστική της προσφυγή του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 κατά όρων της διακήρυξης του επίμαχου διαγωνισμού, η προσφεύγουσα δεν εγείρει καμία αιτίαση σχετικά με τους όρους υποβολής οικονομικής προσφοράς ούτε σχετικά με το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ή τον προϋπολογισμό προσφοράς. Συνακόλουθα, ο πρώτος λόγος της κρινόμενης προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

16. Επειδή, περαιτέρω, στις διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 4412/2016, στον οποίο ρητώς παραπέμπει η διακήρυξη, με τίτλο «Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης», ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου εφόσον συντρέχουν, πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης έργου και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ύπαρξη εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής και Κανονισμού Μελετών Έργου, ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, (β) η ύπαρξη των στοιχείων Α.1 έως Α.3 και Α.7 έως Α.10 και Α.12 του υποφακέλου της υποπερίπτωσης Α' της παραγράφου 7 του άρθρου 45. του παρόντος. ... 2. [...] 3. [...] 4. Η αξιολόγηση της μελέτης κατά τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης του παρόντος άρθρου αφορά μόνο τον έλεγχο της πληρότητας και της συμφωνίας της μελέτης με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον Κανονισμό Μελετών Έργου διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης με αυτά (πίνακας συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση».

17. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 45 του ίδιου νόμου (ν. 4412/2016), με τίτλο «Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης», το οποίο ενσωμάτωσε στο εθνικό δίκαιο τα άρθρα 83 παράγραφος 6 και 84 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «... 3. Ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, γ) στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης κατά το άρθρο 49, 50, 51, 52, δ) την περιγραφή του αντικειμένου της

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

σύμβασης, ε) τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53, ... 7. Πέραν των οριζομένων στις προηγούμενες παραγράφους, στις δημόσιες συμβάσεις έργων ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Έργου» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους: Α) τον Υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης, Α.2) τις απαιτήσεις επιτελεστικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου, Α.3) την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου, ... Α.7) στοιχεία για τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις, Α.8) αρχαιολογικά ευρήματα και την έκθεση αρχαιολογικής τεκμηρίωσης όπου αυτή προβλέπεται, Α.9) στοιχεία για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη, μετακίνησης ή μεταφοράς τους, Α.10) αποφάσεις εγκεκριμένων μελετών με πίνακα περιεχομένων εκάστης μελέτης, Α.12) καταγραφή των κινδύνων και κατανομή των προκυπτουσών διακινδυνεύσεων, ...».

18. Επειδή, τέλος στο άρθρο 53 του νόμου (ν. 4412/2016), με τίτλο Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: « ... 7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα: ... δ) Η διακήρυξη μνημονεύει τα τεχνικά τεύχη και σχέδια που μαζί με αυτήν αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της σύμβασης. ... ε) Τα τεχνικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.). ... θ) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. ... ιβ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται από τους οικονομικούς φορείς, ο προσδιορισμός τεχνολογικών χαρακτηριστικών και προδιαγραφών επιμέρους στοιχείων του έργου, η υποβολή προτάσεων - λύσεων σε δεδομένο τεχνικό πρόβλημα, ο καθορισμός της προθεσμίας για

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

την αποπεράτωση κατασκευής του έργου και κοστολόγηση του κύκλου ζωής του έργου, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης. ιγ) Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 50 ο «Κανονισμός Μελετών Έργου», ο οποίος συντάσσεται ... ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, περιλαμβάνει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών που θα υποβληθούν από τους οικονομικούς φορείς και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εγγράφων της σύμβασης ...».

19. Επειδή, από τις παρατεθείσες στις σκέψεις 16 έως 18 της παρούσας διατάξεις, συνάγεται ότι ειδικά για τις συμβάσεις έργων, όταν επιλέγεται ότι η υπό ανάθεση σύμβαση έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου του άρθρου 50 του ν. 4412/2016, στα έγγραφα της σύμβασης περιέχονται κατ' ελάχιστον, οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, το τεύχος υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού, τα τεχνικά τεύχη και σχέδια, στα οποία περιέχονται και στοιχεία για τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις, τα αρχαιολογικά ευρήματα, για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη, μετακίνησης ή μεταφοράς τους, εγκεκριμένες μελέτες με πίνακα περιεχομένων εκάστης μελέτης, οι κίνδυνοι του έργου, κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.), ο προϋπολογισμός, το τιμολόγιο εργασιών, στις τιμές του οποίου περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και το όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης, ο Κανονισμός Μελετών Έργου, ο οποίος προσδιορίζει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών που θα υποβληθούν από τους οικονομικούς φορείς και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εγγράφων της σύμβασης, τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά και προδιαγραφές επιμέρους στοιχείων του έργου, οι ζητούμενες προτάσεις - λύσεις σε δεδομένο τεχνικό πρόβλημα, η προθεσμία για την αποπεράτωση κατασκευής του έργου και η κοστολόγηση του κύκλου ζωής του έργου,

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης. Εφόσον από τα ανωτέρω στοιχεία των εγγράφων της σύμβασης ενός δημοσίου έργου δεν προκύπτει με πληρότητα, ορθότητα και ακρίβεια, το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης, τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), το περιεχόμενο, η ποσότητα και η περιγραφή των μελετών που πρέπει να εκπονηθούν και των έργων που πρέπει να κατασκευαστούν, ο τρόπος και ο χρόνος για την παράδοσή τους και οι απαραίτατοι όροι, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, σε βαθμό που δυσχεραίνεται ουσιωδώς η σύνταξη και υποβολή άρθρων και ανταγωνιστικών μελετών ή και προσφορών ή προκαλείται σύγχυση στους ενδιαφερόμενους ως προς το κατ' ελάχιστο επί ποινή απόρριψης περιεχόμενό τους, τότε τα στοιχεία αυτά αναμφίβολα περιέχουν ουσιώδη σφάλματα ή ελλείψεις.

20. Επειδή, εξάλλου, στο δε άρθρο 68 του ίδιου νόμου (ν. 4412/2016), με τίτλο «Διαβούλευση επί των δημοσιευμένων εγγράφων σύμβασης έργων», προβλέπεται τα εξής: «1. Ειδικά στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων έργων, με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ορίζεται, ότι προσκαλούνται οι κατά τον παρόντα νόμο και τα έγγραφα της σύμβασης δυνάμενοι να λάβουν μέρος στη συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης οικονομικοί φορείς, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να προβεί σε παρουσίαση του προς ανάθεση έργου και σε σχετική διαβούλευση με τους παριστάμενους οικονομικούς φορείς, σε καθορισμένο από την αναθέτουσα αρχή τόπο, ημερομηνία και ώρα, τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής. 2. Εντός δέκα (10) ημερών από την ως άνω παρουσίαση, κάθε ενδιαφερόμενος, μπορεί να υποβάλει τεύχος παρατηρήσεων για το έργο, την τεχνική μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης, οικονομικά και συμβατικά. Με το τεύχος παρατηρήσεων θα σχολιάζεται η ορθότητα της λύσης, το εφικτό της κατασκευής και θα επισημαίνονται σφάλματα των όρων των εγγράφων της σύμβασης. Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων στην ως άνω παρουσίαση και η υποβολή του τεύχους παρατηρήσεων είναι προαιρετικές, δεν συνεπάγονται την υποχρέωση υποβολής προσφοράς και δεν συνιστούν κώλυμα για τη

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

συμμετοχή τους στη διαδικασία. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τα συμπεράσματα της διαβούλευσης και τα τεύχη παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν και προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες: α) εφόσον διαπιστωθεί η έλλειψη παρατηρήσεων ή εκτιμηθούν ως μη ορθές οι υποβληθείσες παρατηρήσεις, συνεχίζει τη διαδικασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ή β) εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη επουσιωδών σφαλμάτων ή ελλείψεων στα έγγραφα της σύμβασης εκδίδει τεύχος τροποποιήσεων/διορθώσεων της διακήρυξης ή και των λοιπών εγγράφων της σύμβασης, εντός πέντε (5) ημερών από τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής των τευχών παρατηρήσεων από τους οικονομικούς φορείς. Στο τεύχος αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες επουσιώδεις τροποποιήσεις/διορθώσεις. Το τεύχος κοινοποιείται, με απόδειξη, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης, και αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής. Στο ως άνω τεύχος μπορεί να προβλέπεται η διεξαγωγή της δημοπρασίας σε μεταγενέστερη ημερομηνία με τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας κατά τις διατάξεις των άρθρων 22, 27 έως 32, 37, και 121, οι προθεσμίες των οποίων ανέρχονται κατ' ελάχιστον στο ένα τρίτο (1/3) ή γ) εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη ουσιωδών σφαλμάτων ή ελλείψεων σε οποιοδήποτε στοιχείο των εγγράφων της σύμβασης, ανακαλεί τη διακήρυξη του διαγωνισμού. Στη συνέχεια, προβαίνει σε νέα διαδικασία σύναψης της σύμβασης έργου, διορθώνοντας τα σχετικά σφάλματα και ελλείψεις. 4. Το τεύχος τροποποιήσεων συγκαταλέγεται στα έγγραφα της σύμβασης και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης μετά την υπογραφή της. Αντίθετα, τα υποβληθέντα από τους οικονομικούς φορείς τεύχη παρατηρήσεων δεν αποτελούν συμβατικά στοιχεία και δεν χρησιμοποιούνται για ερμηνεία της σύμβασης. 5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων της παραγράφου 1 του άρθρου 50, με κατάλληλη προσαρμογή των προθεσμιών για την υποβολή προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 60».

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

21. Επειδή, από τις στην αμέσως προηγούμενη σκέψη παρατεθείσες διατάξεις συνάγονται τα εξής: Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, όταν επιλέγεται ότι η υπό ανάθεση σύμβαση έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου του άρθρου 50 του ν. 4412/2016, διενεργείται υποχρεωτικά παρουσίαση του έργου και διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους να λάβουν μέρος στη διαδικασία ανάθεσής του οικονομικούς φορείς επί της τεχνικής μελέτης και των τευχών δημοπράτησής του, προκειμένου να υποβληθούν παρατηρήσεις επ' αυτών. Εφόσον πράγματι υποβληθούν τέτοιες και ο αναθέτων φορέας διαπιστώσει ουσιώδη σφάλματα ή ελλείψεις σε οποιοδήποτε στοιχείο των εγγράφων της σύμβασης, υποχρεούται να ανακαλέσει τη διακήρυξη του διαγωνισμού και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης της σύμβασης έργου, διορθώνοντας τα σχετικά σφάλματα και ελλείψεις. Διαφορετικά, δύναται είτε να θεωρήσει ως μη ορθές τις υποβληθείσες παρατηρήσεις και να συνεχίσει τη διαδικασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης είτε εφόσον θεωρήσει τα επισημανθέντα σφάλματα ή ελλείψεις ως επουσιώδη, εντός πέντε (5) ημερών από τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής των τευχών παρατηρήσεων από τους οικονομικούς φορείς να εκδώσει τεύχος τροποποιήσεων / διορθώσεων της διακήρυξης ή και των λοιπών εγγράφων της σύμβασης, στο οποίο περιέχονται οι απαιτούμενες επουσιώδεις τροποποιήσεις / διορθώσεις και το οποίο κοινοποιείται, με απόδειξη, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης, αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, συγκαταλέγεται στα έγγραφα της σύμβασης και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης μετά την υπογραφή της. Στην περίπτωση, ωστόσο, κατά την οποία στα στοιχεία των εγγράφων της σύμβασης περιέχονται ουσιώδη σφάλματα ή ελλείψεις, κατά την έννοια που γίνεται δεκτό στην 19^η σκέψη της παρούσας ότι αυτά έχουν, καίτοι αυτά επισημαίνονται από τους ενδιαφερόμενους φορείς, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ανακαλέσει τη διακήρυξη, της περί του αντιθέτου απόφασής της και της αιτιολογίας αυτής, όπως εκδηλώνονται με ρητή πράξη ή παράλειψη, δυναμένων να προσβληθούν στα πλαίσια της καθιερούμενης στο Βιβλίο IV του ν. 4412/2016

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

διαδικασίας παροχής έννομης προστασίας. Περαιτέρω, στην περίπτωση κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι τα σφάλματα ή οι ελλείψεις στα έγγραφα της σύμβασης είναι επουσιώδεις, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι δεν υποχρεούται αλλά δύναται να χορηγήσει παράταση των προθεσμιών για την υποβολή προσφορών.

22. Επειδή, τέλος, στο άρθρο 60 του ν. 4412/2016 με τίτλο «Καθορισμός προθεσμιών (άρθρο 47 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», ορίζονται τα εξής: «1. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη την πολυπλοκότητα της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, υπό την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στα άρθρα 27 έως 31. 2. Εάν οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνον έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων προσαρτημένων στα έγγραφα της σύμβασης, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών, οι οποίες είναι υποχρεωτικά μεγαλύτερες από τις ελάχιστες προθεσμίες που προβλέπονται στα άρθρα 27 έως 31, καθορίζονται κατά τρόπο ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών. 3. Οι αναθέτουσες αρχές παρατείνουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν, για οποιονδήποτε λόγο, πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα έγκαιρα δεν έχουν παρασχεθεί το αργότερο έξι ημέρες πριν από την προθεσμία που ορίζεται για την παραλαβή των προσφορών. Σε περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 27 και την παρ. 7 του άρθρου 28, η προθεσμία ορίζεται σε τέσσερις (4) ημέρες, β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές. Η διάρκεια της παράτασης είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών ή των αλλαγών. Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί έγκαιρα ή δεν έχουν σημασία για την

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, δεν απαιτείται από τις αναθέτουσες αρχές να παρατείνουν τις προθεσμίες. ...».

23. Επειδή, οι παρατεθείσες στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας διατάξεις, έχει κριθεί (1055/2018, 661/2019 αποφάσεις της ΑΕΠΠ) ότι έχουν την έννοια ότι, η αναθέτουσα αρχή έχει υποχρέωση όπως αποσαφηνίζει ασάφειες των εγγράφων της σύμβασης, αίρει τις ελλείψεις αυτών και παρέχει στους ενδιαφερομένους κάθε πληροφορία που είναι αναγκαία για την κατάρτιση της προσφοράς τους το αργότερο έξι πλήρεις ημέρες πριν την υποβολή της προσφοράς τους, εφόσον όμως αυτές έχουν ζητηθεί εγκαίρως. Τούτων, έπεται ότι τότε μόνο υποχρεούται να παρατείνει την ημερομηνία υποβολής προσφορών, όταν απαντά στα ερωτήματα των ενδιαφερόμενων μετά την απώτατη αυτή ημερομηνία των έξι ημερών πριν την υποβολή των προσφορών. Επιπλέον, οι ζητούμενες πληροφορίες θα πρέπει να είναι τέτοιας φύσης, ώστε χωρίς απάντηση σε αυτές να καθίσταται αδύνατη ή να δυσχεραίνεται ουσιωδώς η σύνταξη παραδεκτής προσφοράς. Διαφορετικά, όταν δηλαδή η απάντηση και η πρόσθετη πληροφορία δεν απαιτείται για την εκ μέρους του οικονομικού φορέα σύνταξη της προσφοράς του, υπό την έννοια ότι ακόμη και αν δεν λάβει την πληροφορία και πάλι δύναται κατ' εύλογη κρίση του και σύμφωνα με το κριτήριο του μέσου συναλλασσομένου διαγωνιζομένου σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων να συντάξει μια προσφορά που θα είναι δυνατόν να γίνει αποδεκτή και περαιτέρω να συγκριθεί με τις υπόλοιπες και τα εν γένει κριτήρια ανάθεσης, ασχέτως αν εν τέλει η προσφορά αυτή καταλήξει πλήρης και αποδεκτή (αφού ενδέχεται παρά τη σαφήνεια των εγγράφων της σύμβασης ή την απάντηση των οικείων ερωτημάτων και την παροχή των πληροφοριών και πάλι ο οικονομικός φορέας να κριθεί απαράδεκτος και να μην πληροί τους όρους της διακήρυξης, κατάσταση όμως για την οποία ουδόλως ευθύνεται ο αναθέτων ή οι εκ μέρους του πρόσθετες πληροφορίες και η παροχή τους), καμία υποχρέωση δεν έχει η αναθέτουσα αρχή να χορηγήσει παράταση. Ομοίως, οι ζητούμενες πληροφορίες θα πρέπει όχι μόνο να είναι αναγκαίες, αλλά πράγματι να λείπουν από τα έγγραφα της

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

σύμβασης, περίπτωση που δεν συντρέχει όταν μπορούν να συναχθούν κατ' εύλογη κρίση από τα έγγραφα της σύμβασης. Τέλος, υποχρέωση απάντησης εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας έχει η αναθέτουσα αρχή, μόνον όταν οι πληροφορίες ζητούνται εγκαίρως.

24. Επειδή, εξάλλου, η διακήρυξη του διαγωνισμού που συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο διεξαγωγής της διαδικασίας, στο άρθρο 2.3 προβλέπει ότι: «2.3 Εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως, ήτοι έως την 22/01/2020 η αναθέτουσα αρχή παρέχει σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα της σύμβασης, το αργότερο στις 27/01/2020» και στο άρθρο 20^Α με τίτλο «Διαβούλευση επί των δημοσιευμένων εγγράφων της σύμβασης», ότι: «1. Προσκαλούνται οι, κατά τα έγγραφα της παρούσας σύμβασης, δυνάμενοι να λάβουν μέρος στη διαδικασία σύναψης σύμβασης οικονομικοί φορείς, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να προβεί σε παρουσίαση του προς ανάθεση έργου και σε σχετική διαβούλευση στην ..., στις 13 Ιανουαρίου 2020 και ώρα 10:00 π.μ. 2. Εντός δέκα (10) ημερών από την ως άνω παρουσίαση, κάθε ενδιαφερόμενος, μπορεί να υποβάλει τεύχος παρατηρήσεων για το έργο, την τεχνική μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης, οικονομικά και συμβατικά. Με το τεύχος παρατηρήσεων θα σχολιάζεται η ορθότητα της λύσης, το εφικτό της κατασκευής και θα επισημαίνονται σφάλματα των όρων των εγγράφων της σύμβασης. Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων στην ως άνω παρουσίαση και η υποβολή του τεύχους παρατηρήσεων είναι προαιρετικές, δεν συνεπάγονται την υποχρέωση υποβολής προσφοράς και δεν συνιστούν κώλυμα για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τα συμπεράσματα της διαβούλευσης και τα τεύχη παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν και προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες: α) εφόσον διαπιστωθεί η έλλειψη παρατηρήσεων ή εκτιμηθούν ως μη ορθές οι υποβληθείσες παρατηρήσεις, συνεχίζει τη διαδικασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ή β) εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη επουσιωδών σφαλμάτων ή ελλείψεων στα έγγραφα της σύμβασης εκδίδει τεύχος τροποποιήσεων/διορθώσεων της

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

διακήρυξης ή και των λοιπών εγγράφων της σύμβασης, εντός πέντε (5) ημερών από τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής των τευχών παρατηρήσεων από τους οικονομικούς φορείς. Στο τεύχος αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες επουσιώδεις τροποποιήσεις/διορθώσεις. Το τεύχος κοινοποιείται, με απόδειξη, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης, και αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής και στην ιστοσελίδα. Στο ως άνω τεύχος μπορεί να προβλέπεται η διεξαγωγή της δημοπρασίας σε μεταγενέστερη ημερομηνία με τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας με τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας κατά τις διατάξεις των άρθρων 22, 27 έως 32, 37, και 121, οι προθεσμίες των οποίων ανέρχονται κατ' ελάχιστον στο ένα τρίτο (1/3) ή γ) εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη ουσιωδών σφαλμάτων ή ελλείψεων σε οποιοδήποτε στοιχείο των εγγράφων της σύμβασης, ανακαλεί τη διακήρυξη του διαγωνισμού. Στη συνέχεια, προβαίνει σε νέα διαδικασία σύναψης της σύμβασης έργου, διορθώνοντας τα σχετικά σφάλματα και ελλείψεις. 4. Το τεύχος τροποποιήσεων συγκαταλέγεται στα έγγραφα της σύμβασης και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης μετά την υπογραφή της. Αντίθετα, τα υποβληθέντα από τους οικονομικούς φορείς τεύχη παρατηρήσεων δεν αποτελούν συμβατικά στοιχεία και δεν χρησιμοποιούνται για ερμηνεία της σύμβασης.».

25. Επειδή, με το δεύτερο λόγο της προσφυγής της η προσφεύγουσα ισχυρίζεται τα εξής: «καίτοι ... η εταιρεία μας και έτεροι οικονομικοί φορείς ζήτησαν εμπροθέσμως (22.01.2020, 28.02.2020, και 16.03.2020) αναγκαίες πρόσθετες πληροφορίες, η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε στο αίτημά μας αυτό στις 20.03.2020, δηλαδή τελευταία ημέρα της σχετικής προθεσμίας, κατά τα προαναφερθέντα, επιφέροντας, ωστόσο σημαντικές αλλαγές στη Διακήρυξη και στα λοιπά τεύχη δημοπράτησης. Εξάλλου, στις 10.03.2020, σύμφωνα με το άρθρο 68 του Ν. 4412/2016 (βλ. και το άρθρο 20Α της Διακήρυξης), η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε το Τεύχος Τροποποιήσεων/ Διορθώσεων, με το οποίο, ομοίως, είχε προβεί σε ουσιώδεις αλλαγές της Διακήρυξης. Τέλος, ενώ για αρκετές από τις ζητηθείσες

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

πληροφορίες, στις 16.03.2020 απλώς ενημερωθήκαμε ότι μπορούμε να τις μελετήσουμε επί τόπου «στα γραφεία της Αναθέτουσας Αρχής», η δε Αναθέτουσα Αρχή όρισε σχετικό χρονικό διάστημα επίσκεψης από τις 23.03.2020 έως και 27.03.2020, δηλαδή εκπροθέσμως κατά τα προαναφερθέντα, όταν η εταιρία μας επισκέφτηκε, στις 23.03.2020, τα γραφεία της Αναθέτουσας Αρχής, διαπιστώθηκε ότι πλήθος εκ των ζητηθέντων στοιχείων και εγγράφων δεν ήταν καν διαθέσιμο.». Από το φάκελο της υπόθεσης, όμως, δεν προκύπτει ότι η προσφεύγουσα εστράφη με προδικαστική προσφυγή του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 κατά του κοινοποιηθέντος σε αυτήν στις 10-03-2020 Τεύχους Τροποποιήσεων / Διορθώσεων των εγγράφων της σύμβασης, ούτε κατά της συντελεσθείσας με την κοινοποίηση του τεύχους αυτού παράλειψης της αναθέτουσας αρχής να ανακαλέσει τη διακήρυξη, κατά τους όρους του 20^Α της διακήρυξης και του άρθρου 68 του ν. 4412/2016, άλλως να χορηγήσει κατ' ελάχιστον στο ένα τρίτο (1/3) της αρχικής παράταση στην προθεσμία υποβολής προσφορών, παρά τις ουσιώδεις διορθώσεις και μεταβολές που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το τεύχος αυτό επέφερε. Κατά συνέπεια, και ενόψει των όσων γίνονται δεκτά στην 21^η σκέψη της παρούσας, οι ερειδόμενοι στις με το τεύχος τροποποιήσεων/διορθώσεων μεταβολές και διορθώσεις των εγγράφων της σύμβασης λόγοι της κρινόμενης προσφυγής για τη μη χορήγηση παράτασης στην προθεσμία υποβολής προσφορών (παρ. 23.1, 23.2, 23.3 και 23.4 της προσφυγής) προβάλλονται ανεπίκαιρα και επομένως απαραδέκτως. Τούτο δε, διότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 361 του ν. 4412/2016 η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής κατά της μη ανάκλησης της διακήρυξης, άλλως της μη χορήγησης παράτασης προθεσμίας ένεκα των διορθώσεων και μεταβολών που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το τεύχος τροποποιήσεων / διορθώσεων επέφερε στα έγγραφα της σύμβασης έληγε στις 25-03-2020 και η κρινόμενη προσφυγή ασκήθηκε στις 30-03-2020 (βλ. 5^η σκέψη της παρούσας). Περαιτέρω, σε σχέση με τις πρόσθετες πληροφορίες επί των εγγράφων της σύμβασης που η προσφεύγουσα ζήτησε από την αναθέτουσα αρχή με τα από 22-01-2020, 28-02-2020 και 16-03-2020

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

έγγραφά της (παρ. 23.5, 23.6, 23.7 και 23.8 της προσφυγής), όπως η ίδια η προσφεύγουσα συνομολογεί στην προσφυγή της, η αναθέτουσα αρχή απάντησε με τα με αρ. πρωτ. ...και ... έγγραφα του Διευθυντή Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Ποιότητας του καθ' ού Δήμου, τα οποία όπως προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 20-03-2020, δηλαδή σε χρόνο προγενέστερο των έξι πλήρων ημερών από τη μετ' αναβολή ορισθείσα καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών της 27^{ης} Μαρτίου 2020 (βλ. 3^η σκέψη της παρούσας). Σε τέτοιο χρόνο, εξάλλου, (προγενέστερο των έξι πλήρων ημερών από την 27η Μαρτίου 2020) κοινοποιήθηκε και το με αριθμό ... έγγραφο της αναθέτουσας αρχής (παρ. 23.7 και 23.8 της προσφυγής) σχετικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά (περιγραφές και σχέδια) του συστήματος αντίστροφης ώσμωσης (RO), το οποίο πρόκειται να εγκατασταθεί στο έργο το προσεχές διάστημα στο πλαίσιο της εν εξελίξει σύμβασης με τίτλο «ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΧΩΡΟΥ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ...» και σχετικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του νέου πυρσού που επίσης πρόκειται να εγκατασταθεί. Κατά συνέπεια, ενόψει των όσων γίνονται δεκτά στην 23^η σκέψη της παρούσας, η αναθέτουσα αρχή δεν όφειλε να παρατείνει την ημερομηνία υποβολής προσφορών, αφού απάντησε στα αιτήματα περί προσθέτων πληροφοριών της προσφεύγουσας πριν την απώτατη οριζόμενη στις διατάξεις του άρθρου 68 του ν. 4412/2016 ημερομηνία των έξι ημερών από την υποβολή των προσφορών. Και υπό την εκδοχή, άλλωστε, ότι μη προσμετρούμενης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών (27-03-2020), η έκτη ημέρα πριν την ημερομηνία αυτή ήταν ημέρα Σάββατο (21-03-2020) και επομένως μέρα εξαιρετέα, τα βαλλόμενα έγγραφα της αναθέτουσας αρχής κοινοποιήθηκαν την προτεραία, ήτοι την Παρασκευή 20-03-2020, συνεπώς κοινοποιήθηκαν κατά την απώτατη οριζόμενη στις διατάξεις του άρθρου 68 του ν. 4412/2016 ημερομηνία των έξι ημερών πριν την υποβολή των προσφορών. Όσα δε περί του αντιθέτου υποστηρίζει η προσφεύγουσα είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, άλλωστε, ότι με τα με αρ. πρωτ. ...και ... έγγραφα του

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

Διευθυντή Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Ποιότητας του καθ' ού Δήμου επήλθαν ουσιώδεις μεταβολές στα έγγραφα της σύμβασης δεν είναι συγκεκριμένοι, ούτε παρατίθενται αρκούντως εξειδικευόμενα στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στο διαγωνισμό κατέστη ανέφικτη ή ουσιωδώς δυσχερής, λόγω της μη χορήγησης παράτασης της προθεσμίας υποβολής προσφορών στο διαγωνισμό, παρά την έκδοση των εγγράφων αυτών. Συγκεκριμένα, όπως αορίστως προβάλλεται ότι με τα με αρ. πρωτ. ... και ... έγγραφα της αναθέτουσας αρχής αφαιρείται το ειδικό όχημα ανάδευσης, καθώς ουδέν άλλο στοιχείο αναφέρεται που να εξηγεί τους λόγους για τους οποίους το όχημα αυτό αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία του έργου - αυτό της μονάδας ωρίμανσης – ούτε τους λόγους για τους οποίους δεν είναι δυνατή ή δυσχεραίνεται ουσιωδώς η υποβολή προσφοράς λόγω της μεταβολής αυτής μετά έξι ημέρες. Η δε αόριστη επίκληση της ανάγκης επαναπροσδιορισμού του τεχνικού σχεδιασμού και των οικονομικών στοιχείων της προσφοράς της προσφεύγουσας δεν αρκεί. Ομοίως αόριστη είναι και η επίκληση της ανάγκης αναδιάταξης των μονάδων, επανασχεδιασμού των δικτύων, διασύνδεσης αυτών, εκπόνησης των αντίστοιχων μελετών και σχεδίων (υδραυλικά, μηχανολογικά ηλεκτρολογικά κ.ά.), ένεκα της γνωστοποίησης της θέσης της μονάδας αντίστροφης ώσμωσης (RO) στο χώρο. Και τούτο, διότι δεν αναφέρεται ούτε πόσο χώρο από το διαθέσιμο αυτή καταλαμβάνει, ούτε αν την είχε σχεδιάσει σε άλλο σημείο εντός του οικοπέδου των εγκαταστάσεων, με άλλες διαστάσεις και προδιαγραφές και ποιες, ούτε όμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ούτε αποδεικνύει ότι η θέση της μονάδας αντίστροφης ώσμωσης (RO) στο σχέδιο που κοινοποιήθηκε με το με αριθμό ... έγγραφο της αναθέτουσας αρχής είναι δεσμευτική. Τούτο δε, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως την απάντηση υπ' αριθμό 30 στο ίδιο ως άνω έγγραφο της αναθέτουσας αρχής που είχε ως εξής: «Επιβεβαιώνεται ότι ο σχεδιασμός στην Τεχνική Προμελέτη του έργου για τη ΜΕΑ και τη ΜΕΒ είναι ενδεικτικός στο σύνολό του και όχι δεσμευτικός». Περαιτέρω, δεν προβάλλεται, κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στο διαγωνισμό κατέστη ανέφικτη ή

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

ουσιωδώς δυσχερής, λόγω της διευκρίνισης με το με αριθμό .... έγγραφο της αναθέτουσας αρχής ότι ο νέος πυρσός, δυναμικότητας 400 m³/h δύναται να χρησιμοποιηθεί. Και τούτο, διότι δεν ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι είχε επιλέξει να μη χρησιμοποιήσει τον υπάρχοντα πυρσό καύσης, λόγω της δυναμικότητάς του, ώστε μετά την επαύξησή της να είναι ελκυστικότερο να επανασχεδιάσει την τεχνική της πρόταση, ούτε ότι αυτός ο επανασχεδιασμός, αν απαιτείται, καθιστά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την υποβολή της προσφοράς από αυτήν. Για τους ίδιους λόγους δεν στοιχειοθετείται αδυναμία ή ουσιώδης δυσχέρεια υποβολής προσφοράς της προσφεύγουσας, ένεκα της αφαίρεσης της εφεδρικής μονάδας καύσης του βιοαερίου, που εκ παραδρομής υπήρχε στην Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων με το με αριθμό ... έγγραφο της αναθέτουσας αρχής. Τούτο δε, λαμβάνοντας υπόψη, ότι η αφαίρεση της εφεδρικής μονάδας δεν επιφέρει καμία ουσιώδη αλλαγή στον σχεδιασμό των διαγωνιζόμενων, αφού δεν τροποποιούνται οι υπολογισμοί παραγωγής βιοαερίου και ο σχεδιασμός. Τέλος, από τη με αρ. 103 απάντηση στο με αρ. ... έγγραφο της αναθέτουσας αρχής, η οποία ανέφερε τα εξής: «...Διευκρινίζεται ότι η απαιτούμενη αντοχή εφελκυσμού όπως αναφέρεται στο τεύχος της ΤΣΥ είναι ορθή και πρέπει να έχει τιμή $\geq 50 \text{ KN/m}/50\text{kN/m (MD/CMD)}$ », προκύπτει ότι σε σχέση με την επίμαχη τιμή ούτε πρόσθετη πληροφορία δίδεται ούτε μεταβάλλεται το φυσικό και τεχνικό αντικείμενο της σύμβασης. Αντίθετα, επιβεβαιώνεται η επίμαχη τιμή, όπως αναφέρεται στην Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων, χωρίς να προκύπτει καμία ανάγκη επανασχεδιασμού της προσφοράς της προσφεύγουσας ούτε κατά το τεχνικό ούτε κατά το οικονομικό της σκέλος. Συνακόλουθα, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι μη νόμιμα απορρίφθηκε το αίτημά της περί παράτασης της καταληκτικής προθεσμίας υποβολής προσφορών για την επίμαχη σύμβαση, άλλως ότι μη νόμιμα παρέλειψε η αναθέτουσα αρχή να χορηγήσει τη σχετική παράταση είναι αβάσιμος, ενόψει δε των όσων γίνονται δεκτά στην 6^η σκέψη της παρούσας εγείρεται και χωρίς έννομο συμφέρον. Τούτων δοθέντων, ο λοιποί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, ιδίως ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις εκδόθηκαν από αναρμόδιο όργανο και ότι η ανάγκη

Αριθμός απόφασης: 570 / 2020

για χορήγηση παράτασης επιτάθηκε λόγω των μέτρων που έχει λάβει η πολιτεία για την αντιμετώπιση του κινδύνου εξάπλωσης του κορωνοϊού (COVID-19), που δεν επέτρεπαν την ομαλή λειτουργία, ούτε της προσφεύγουσας, ούτε των επιχειρήσεων εξοπλισμού, προβάλλονται αλυσιτελώς.

26. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με το σκεπτικό.

27. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει, σύμφωνα με το άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προσφυγή.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου, που κατέθεσε η προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη, στις 28 Απριλίου 2020 και εκδόθηκε στον ίδιο τόπο στις 18 Μαΐου 2020.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κων/νος Πολ. Κορομπέλης

Τζέιμου Γιάννακα